

לב א מיי פ"ז מהל' מלבי"ם הל"ד:
 לב ב מיי פ"ד מהל' מפליג הל"ז וע"ש כ"מ סג עשין כב טו"ש"ע א"ח"ס ס"ה סע"ט:
 לד ג מיי פ"ה מהל' מלבי"ם הל"א וע"ש כ"מ סג עשין ק"ז:
 ד ז מיי פ"ד מהל' ק"ש הל"א טו"ש"ע א"ח"ס ס"ה לה סע"ט זן:
 א ה מיי פ"ט מהל' רז"ח לב ג מיי סג עשין פח:
 ב ו מיי שם הל"א:
 ג ז מיי שם הל"א:
 ח מיי שם הל"א:
 ה ט מיי שם הל"ד:
 ו י מיי שם הל"א:

גליון הש"ס

פרטני אין מורדיו עין מכות י ע"ב מ"ה ח"ד אמר:

מוסף רש"י

שח ח ב"ן תפילה רש"י תפילה. ולא ביקר על ראש אלא סמך על צרכה ראשונה (מחזקת ז"ל) או: מרדכי ספור לאשטעטי אין צרכה תפילה של יד לנכרת תפילה של ראש משום דהמתחיל צרכה מנהו ספור לנכר עד שגמרנה וזני שני צרכות כצרכה אחת דמיק, כי שח ח ב"ן תפילה תפילה איכא אשורא דרענן ועניה הוא צדו (הובא בשו"ת הובחש עמ' 66 בשם רש"י ב"פ משוח מלחמה, ולפנינו אין).

תוספות שאנ"ן

סח ב"ן תפילה לתפילה עבירה היא בידו. פ"ה סח ב"ן תנחת תפלין של יד לתנחת תפלין של ראש עבירה היא בידו אם לא חזר וברך דהכי אמרי' במנחה סח מברך שח"ס לא סח מברך אחת פ"ה במנחות כ"י הקומץ דמברכין להניח תפלין לשל יד (ועל של ראש) לא מברך כלל אם לא סח בנתיים אבל אם סח מברך על של ראש על מצות תפלין. ולי"ג לר"ת דב"ה הרואה דקא חשיב מאה ברכות חייב אדם לברך בכל יום קא חשיב להניח תפלין ועל מצות תפלין וכי ס"ד דלא נתקן אלא היכא דסח בנתיים. ומיהו י"ל דמירי בשני בני אדם אחד יש לו תפלין של יד ואחד יש לו תפלין של ראש. ור"ת אומר דמברכין להניח תפלין לשל יד ועל מצות תפלין לשל ראש היכא דלא סח ואם סח בנתיים מברך לשל ראש להניח תפלין ועל מצות תפלין. ולפי זה היכא דאין לו תפלין של יד מברך על של ראש שח"ס דהא הוי כאילו סח בנתיים: סליק

שחילה ניסה נפילה. בגמ' פריך איכא מצעי ליה שהניסה היא תחילת הנפילה: **בד"א.** דמחרין מן המערכה ויש שאינן זזין ממקומן במלחמות הרשות: **אבל במלחמות מלוה.** כגון כיבוש ארץ ישראל בימי יהושע הכל יוצאין: **רבי יהודה אומר כו'.** מפרש בגמ': **גב' עזירה דרבנן.** לר"י הגלילי אפי' עבר על דברי סופרים חזר ולרבי יוסי עד שיעבור על דבר תורה דומיא דאלמנה לכהן גדול וכגון שנסאה לזיכא איסור: **סח ב"ן ספילה לספילה.** ב"ן הנחת תפלין של יד לתפלין של ראש: **סח.** סיפר: **עזירה היא צידו.** אם לא חזר וצריך דהכי אמרי' בנמנות (דף לו.) סח מברך שמים לא סח מברך אחת: **ומיס שופטין על צרכיו.** מי רגלים מחמת יראה: **מפני שחילה נפילה ניסה מצעי ליה.** תחילת משמע הגרמת הדבר והכי איבעי ליה למימר כשהן נסין זו היא תחילת הגרמת הנפילה וצניסה לא שייך למימר תחילה דהא ממש קא ערקו: **רשות דרבנן זו היא מלוה דר' יהודה.** ובאומה מלחמה שאמרו חכמים שהיא רשות ואין חתן יוצא לה אמר נמי ר' יהודה לאין חתן יוצא לה אלא שרבי יהודה קורא אותה מלוה ונפקא מינה לפטורו משאר מצות צעודו עסוק זה דלמרו זה הכל יוצאין אמר נמי ר' יהודה הכל יוצאין אלא דקרי לה חובה ולאו מידי אשמעינן דהא אלא כולה משום מלוה ורשות נקטו פלוגמיהו אלא משום דקרו רבנן להא רשות די להס אס קראו את זו מלוה ואפילו היא חובה שהרי אין הדבר אלא להעלותם מעלה אחת ולומר אכל צו הכל יוצאין וגבי רשות דייס לקרות את שלמעלה ממנה מלוה ורבי יהודה דקרי לקמייתא מלוה לאשמועי' דהעוסק זה פטור מן המלוה והולך להעלות את זו מעלה אחת לומר אכל צו הכל יוצאין הילכך קרייה חובה כדאיתא: **אמר רבא כו'.** מילתיה דרבי יוחנן מפרש ואילן וקאמר דהא דלמרו רבי יוחנן דאפילו רבנן ורבי יהודה נחת המלחמות צקריאת

הסס נפקא לן מיניה לענין עוסק במלוה דלמרו חובה ולמרו רשות ופריש לן נמי רבא דהי מינייהו איפילו: **מלחמות יהושע דלכש.** דהא ליכא למאן דקרי רשות דאפילו חובה נמי איתא והעוסק זה פטור מן המלוה ורבנן הוא דלא איכפת להו לקרותה חובה דייס לקרותה מלוה אלא הרשות שהרי אין אנו צריכין אלא למנוח זה מעלה אחת ומלוה לגבי רשות מעלה היא: **ומלחמה ציט דוד.** שנלחם בצרם וצוה להוסיפה על ארץ ישראל ובשאר סביבותיה להעלות לו מנחה ומס עובד: **דברי הכל רשות.** ואפילו רבי יהודה להא לאו מלוה קרי לה והעוסק זה אינו פטור מן המלוה: **כי פליגי ר' יהודה ורבנן במלוה ורשות דלמרו פטור מן המלוה ולמרו חייב במלחמה שהיא למעוטי עובדי כוכבים דלא ליטמו עלייהו:**

הדרן עלך משוח מלחמה
עגלה ערופה בלשון הקודש. נאמר. מה שהקניט אומרים ידעו לא שפכו והכניטו אומרים כבר לעמך ישראל בלשון הקודש הוצקו מן המורה לאמרה: **שנאמר כי ימא חלל** ובגמרא פריך היכי יליף מהכא: **היו יוצאין.** ובאין שם ומודיין מן החלל לנדה העיירות שסביבותיו לידע איזו קרובה: **בגל גל של אבנים: נמלא סמוך לפטר כו'. מפרש טעמא בגמ' ו' גב' מאי קאמר.** היכי יליף לנשן הקודש מהכא: **ואין צ"ד שקול אין עושין צ"ד** שיהא יכול לחלק שזה צבוח אלא רביס להטות (שמות כג): **למיוחדין.** הנך דלשכת הגזית: **מוקני וקנין.** מדמלי למיכתב זקני וכתב זקנין מיוחדין שבזקנין: **זקני השוק.** אע"פ שאינן סנהדרין: **שופטין.** זקנים שסס שופטים את ישראל: **מוקני העדה.** דסמיכת פרי העלם דבר ואייתר ליה שופטין להציא עוד שניס: **לגמרה לכולה מילתא מהסס.** דהא רבי יהודה הסס נמי חמשה קאמר ויליף לה מקראי צפ"ק דסנהדרין: **אלא וי"ן ושופטין למיניא.** כלומר לא גמיר ג"ש ואיצטרי' שופטין לסנהדרין גדולה כ"ש.

הדרן עלך משוח מלחמה
עגלה ערופה הבלשון הקודש שנאמר **כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך שלשה מבית דין הגדול שבירושלים** היו יוצאין רבי יהודה אומר והמושה שנאמר **זקניך שנים ושופטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד** או צף על פני המים **לא היו עורפין שנאמר באדמה ולא טמוון בגל נופל ולא תלוי באילן בשדה ולא צף על פני המים ינמצא סמוך לספר או לעיר שרובה עובדי כוכבים או לעיר שאין בה ב"ד לא היו (ב) עורפין** * אין מודדין **אלא לעיר שיש בה ב"ד: גב' מאי קאמר אמר ר' אבהו ה"ק שנאמר וענו ואמרו ולהלן הוא אומר וענו הלויים ואמרו וגו' מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש וסדר עגלה ערופה כיצד כי ימצא חלל באדמה ויצאו זקניך ושופטיך שלשה מב"ד הגדול שבירושלים היו יוצאין: רבי יהודה אומר חמשה וכו':** * ת"ר ויצאו זקניך ושופטיך זקניך שנים ושופטיך שנים ואין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה דברי ר' יהודה ר' שמעון אומר זקניך שנים ואין ב"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שלשה ור' שמעון נמי הא כתיב ושופטיך ההוא מיבעי ליה למיוחדין שבשופטיך ורבי יהודה מוקני זקניך נפקא ור' שמעון אי כתב רחמנא זקני הוה אמינא אפי' זקני השוק כתב רחמנא זקניך ואי כתב רחמנא זקניך הוה אמינא אפי' סנהדרין קטנה כתב רחמנא ושופטיך למיוחדין שבשופטיך ור' יהודה גמר זקני זקני * מוקני העדה מה להלן מיוחדין שבעדה אף כאן מיוחדין שבעדה אי גמר לגמרה לכולה מילתא מהתם זקניך ושופטיך למה לי אלא (ג) וי"ו ושופטיך למיניא (ו) ורבי שמעון וי"ן

ס"ד דלא נתקן אלא היכא דסח בנתיים. ומיהו י"ל דמירי בשני בני אדם אחד יש לו תפלין של יד ואחד יש לו תפלין של ראש. ור"ת אומר דמברכין להניח תפלין לשל יד ועל מצות תפלין לשל ראש היכא דלא סח ואם סח בנתיים מברך לשל ראש להניח תפלין ועל מצות תפלין. ולפי זה היכא דאין לו תפלין של יד מברך על של ראש שח"ס דהא הוי כאילו סח בנתיים: סליק

(א) מנחות לו, (ב) נסוכה כה, (ג) סנהדרין יד, (ד) סנהדרין יד, (ה) נעמי"ט מוס' סנהדרין ד, ד"ה ורבי שמעון, (ו) לקמן מה"א, (ז) דף ק"ה.

תורה אור השלם

1. ויזען המבשר ויאמר גם ישראל לפני פלשתים וגם מפנה שני בידך מהו חפני גדולה היתה בקצם וגם ופינתם וארון האלהים נלקחה: שמואל א ד יז ופלשתים נלחמם בישׂראל וינסו אנשי ישׂראל מפני פלשתים ויפלו ויחללים בהר הגלבוע:
2. וינסו אנשי ישׂראל מפני פלשתים ויחללים בהר הגלבוע:
3. וינסו השטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הוציא ויך הלבב ויך ויטב לביתו ולא ימס את לבב אחיו דברים כ כ
4. כי ימצא חלל באדמה אשר יי אלהיך נתן קך לרשקה נפל בשדה לא נודע מי שהיה ויצאו זקניך ושופטיך ומדדו אל אל כל איש ישׂראל קול דברים כו יד
5. וקטבו זקני העדה את ידיהן על ראש הפר לפני יי ושחת את הפר לפני יי: ויקרא ד טו

הגהות הב"ח

- (א) בפשטן לא היו (שופטין). מ"מ וי"ב ס"א מודדין: (ב) גם' למה לי אלא ושופטיך כ"י שמעון ו' למיניא כ"ל וכן בדרש"י: